

УДК 504.06

А.Р. Перебинос, аспірант

*Національний університет будівництва та архітектури, Київ***АКТИВНІ РЕЧОВИНИ ФУНГІЦИДНИХ ПРЕПАРАТІВ В БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ**

Біодеструкція дерев'яних конструктивних елементів споруд є однією з найбільш поширених причин передчасного виходу дерев'яних частин будівель з експлуатації. В середньому від 20 до 50% ділової деревини піддається негативному впливу біологічних агентів (грибів, комах, водоростей, бактерій та ін.). Гриби є одним з видів організмів, що представляють для дерев'яних елементів будівель найбільшу небезпеку [1]. Найбільш серйозні руйнування викликає мікота, що здатна витягувати з деревини водорозчинні ферменти. Цей процес призводить до втрати ваги дерев'яної конструкції і значного зниження її властивостей [2].

Існують основні принципи консервації деревини, що дозволяють знизити ймовірність використання хімічних препаратів. По-перше, це вибір породи деревини, що буде відповідати функціям, які покладені на той чи інший конструктивний елемент будівлі під час експлуатації; по-друге, як відомо, основним фактором розвитку мікотичних пошкоджень є підвищена вологість, тому захист конструктивних елементів від надмірної вологи зможе продовжити термін експлуатації споруди. Але для забезпечення тривалої міцності конструкцій з деревини, що піддаються впливу зовнішнього середовища, найчастіше необхідно застосовувати хімічні засоби захисту [2].

Велика різноманітність агентів біологічного руйнування, а також великий діапазон технологічних і екологічних вимог до засобів хімічного захисту деревини призводять до колосальної різноманітності рецептур біоцидних препаратів [1]. До основних діючих речовин, що входять до складу фунгіцидних препаратів, можна віднести: пропіконазол, пенфлуфен, тебуконазол, різноманітні сполуки бору та солі міді [2].

Пропіконазол є пестицидом з класу триазолів, характеризується як захисний і лікуючий системний фунгіцид, проявляє високу активність в боротьбі з мікроорганізмами, що викликають розкладання деревини [3]. *Пенфлуфен* є системним фунгіцидом, що має широкий спектр дії, застосовується для захисту деревини від руйнування й пошкодження мікроорганізмами. Діюча речовина може входити до складу композиції вигляді чистого енантіомера, рацемату або збагаченої енантіомерами суміші, а також у вигляді солі [4]. *Тебуконазол* - пестицид, ефективний системний фунгіцид, має високу активність в боротьбі з організмами, що викликають розкладання деревини. Різні *сполуки бору*, до яких відносяться неорганічні фунгіциди (борна кислота, тетраборат натрію, октаборат натрію, борати цинку і деякі інші) демонструють високу активність в боротьбі з грибами і з комахами, що викликають розкладання деревини, при застосуванні всередині приміщень [2].

Токсикологічні дані активних речовин фунгіцидів

Активна речовина	Клас небезпеки для людини	Токсикологічні дані				
		LD ₅₀ для щурів (мг/кг)	ОДК в ґрунті (мг/кг)	ГДК в воді водойм (мг/дм ³)	ГДК в повітрі робочої зони (мг/м ³)	ОБРВ в повітрі (мг/м ³)
Пропіконазол	II або III	1517*	0,2*	0,15*	0,5*	0,01*
Пенфлуфен	III	>2000*	-	-	-	-
Тебуконазол	II	-	0,4*	0,025*	0,3*	-
Сполуки на основі бору	II	15-150***	-	-	0,1-1,0**	-
Солі міді	III	151-5000***	-	-	1,1-10,0**	-

* [5]; ** нормативне значення для класу небезпечності; *** середня летальна доза (LD₅₀) при введенні в шлунок для класу небезпечності.

Посилення вимог до екологічної безпеки засобів хімічного захисту деревини справило значний вплив на ринок антисептиків і послужило поштовхом для пошуку нових високоєфективних і безпечних біоцидних речовин і композицій. Однак, як видно з таблиці 1, найбільш поширені активні речовини, що використовуються при виготовленні фунгіцидних препаратів, все таки відносять до високонебезпечних (клас II) та помірно небезпечних речовин (клас III).

Список використаної літератури

1. Мазаник, Н. В. Современные биозащитные средства для древесины / Н. В. Мазаник // Труды БГТУ / Белорусский государственный технологический университет. – 2011. – № 2. – С. 181–184.
2. Аким, М. Применение древесины, обработанной антисептиками, в домостроении / М. Аким, Б. Йенсен // Лакокрасочные материалы и их применение. – 2004. – № 6. – С. 16-18.
3. Гольшин Н. М. Фунгициды / М.: Колос, 1993. – 319 с.
4. Герхарц Т., Кооп Б. и др. Содержащая пенфлуфен фунгицидная композиция, ее применение, древесина, древесные материалы или комбинированные материалы из древесины и пластика, содержащие эту композицию, и способ защиты древесины, древесных материалов из древесины и пластика. Патент RU 2571899
5. Гигиенические нормативы содержания пестицидов в объектах окружающей среды (перечень). Гигиенические нормативы ГН 1.2.2701-10

Науковий керівник – Т. І. Кривомаз, к.б.н., доц.